

Адміністративно- територіальний устрій українських територій у складі Російської імперії

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- **показувати на карті** українські землі в межах Російської імперії, визначати межі та центри губерній;
- **встановлювати** хронологічну послідовність подій, унаслідок яких українські землі ввійшли до складу Росії;
- **витлумачувати і доречно вживати терміни й поняття:** «губернія», «генерал-губернаторство», «смуга-осілості», «кріпацтво»;
- **визначати** соціальний і національний склад населення підросійської України;
- **висловлювати власні судження** щодо становища українського населення у складі Російської імперії

1765

Ліквідація полкового устрою на Слобожанщині

1775

Остаточна ліквідація Запорозької Січі

1781

Ліквідація полково-сотенного устрою на Лівобережній Україні

1783

Указ про перетворення лівобережних козацьких полків на регулярні полки російської армії

1783

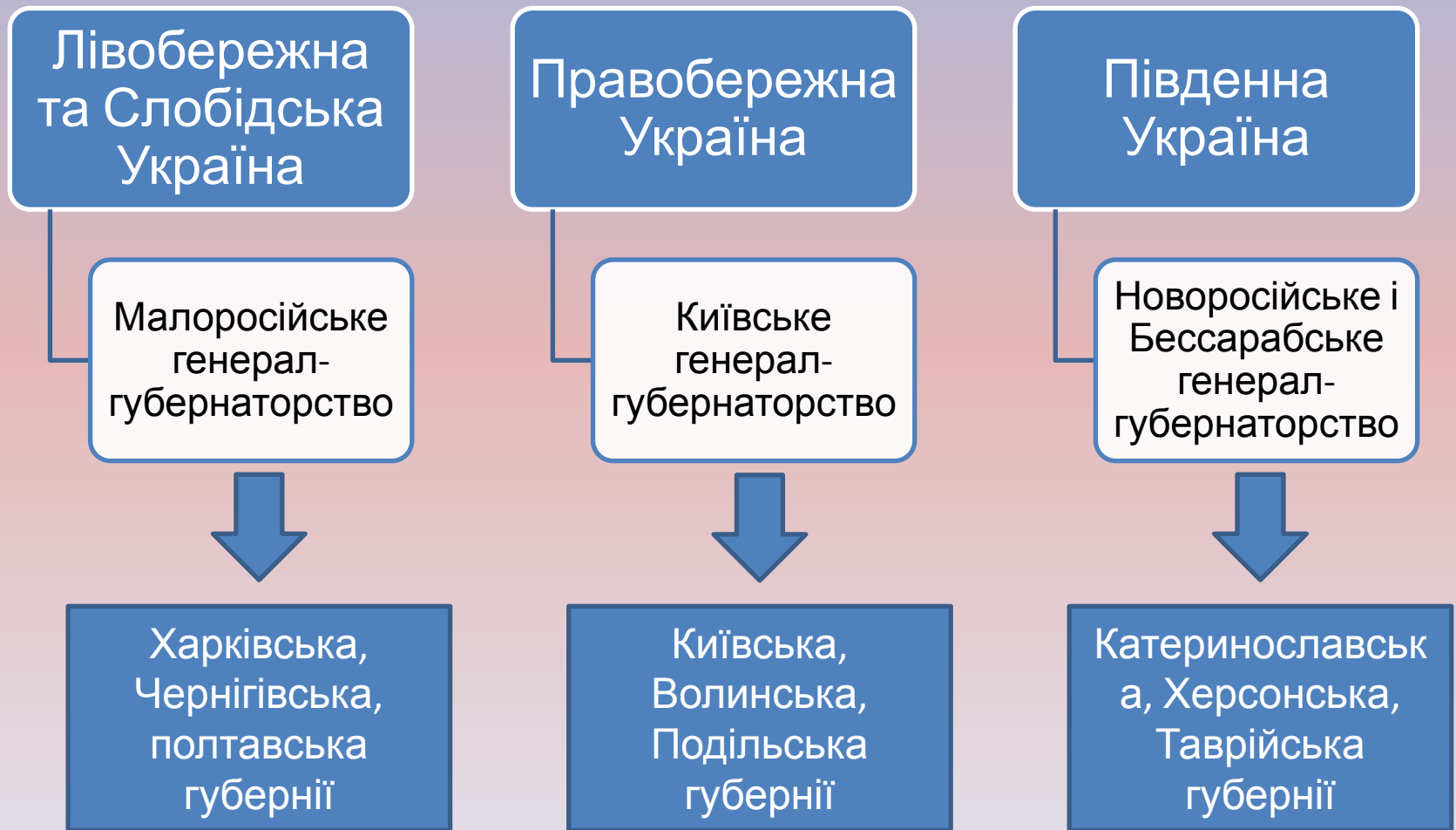
Маніфест про приєднання до Російської імперії Кримського Ханства

1783

Указ про закріпачення селян на Лівобережній і Слобідській Україні

1) Яким був адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії

Адміністративно-територіальний устрій підросійської України

**ЗАУВАЖ
ТЕ**

Генерал-губернаторства (об'єднання декількох губерній) запроваджував російський уряд у національних окраїнах для боротьби з національно визвольним рухом або у воєнний час

Генерал-губернаторство

Губернії

Повіт

Волость

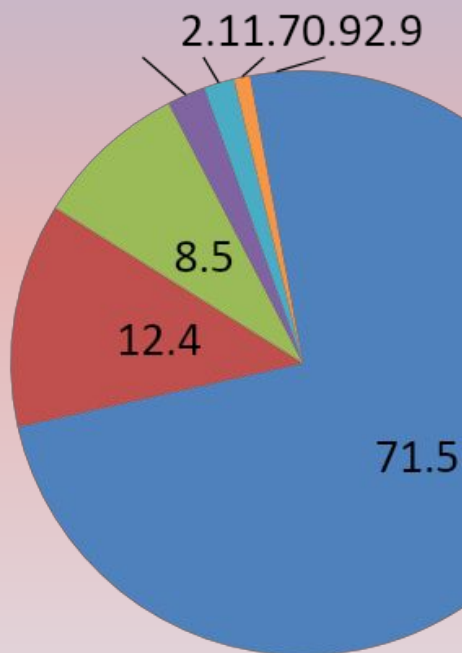
В Південній Україні чорноморськими портами керували **градоначальники**, які поєднували повноваження командирів портів, начальників місцевих гарнізонів, комендантів міст і за статусом прирівнювалися до губернаторів

2) Якою була національна та соціальна структура суспільства в підросійській Україні

Початок
19 ст.

80 % українських етнічних територій
(85 % усього українського населення)
перебувало у складі Російської імперії

Національний склад земель
підросійської України 1897 р.

Села
(українські)

КОНФ
ЛІКТ

Міста
(неукраїнські)

20 %
українців

■ Українці ■ Росіяни ■ Євреї ■ Німці ■ Поляки ■ Кримські татари ■ Інші

Релігія

98 %
населення -
православні

Поступова
ліквідація
греко-
католицької
церкви

Дворянство,
духівництво

Міщани, купці,
ремісники,
робітники

Селяни (93 %)

**СОЦІАЛЬНИЙ ПОДІЛ
НАСЕЛЕННЯ**

Державні
(казенні)

Поміщицькі
(КРІПАКИ)

3) Що визначало життя міста
в першій половині 19 ст.

ЗАВДАННЯ

Ознайомтесь з текстом 1 та 2 абзацу та визначте фактори що зумовили розвиток міст

Розвивалися
ринкові
відносини

Розширювавс
я товарно-
грошовий
обмін

Окремі міста
стали
центрами
губерній та
повітів

Забудову міст
регулювала
держава

ЗАВДАННЯ

Вправа «Терези історії»

**ВАМ
ДОПОМОЖЕ**

Доведіть або спростуйте твердження

**«Усі українські міста початку 19 ст.
значно відрізнялися від міст козацьких**

Так, тому що ...

- У містах збільшилась кількість майстерень, мануфактур.
- З'явилися підприємства, постійні крамниці.
- З'явилися просторі площі і прямі вулиці.
- З'явилися дво- і триповерхові споруди, прибуткові будинки.

Ні, тому що ...

- Тогочасні провінційні міста початку 19 ст. ще мало відрізнялися від сіл.
- Переважають окремі одноповерхові будинки на зразок селянських хат.
- Забудова нещільна.
- Вулицями та площами пересуваються на возах та візках.
- У містах чимало селян.

Картина
Є. Крендовського
«Полтава.
Олександрівська
площа»

Найшвидшими
темпами
розвивалися
великі
промислові
центри, порти
(Херсон,
Маріуполь,
Миколаїв,
Катеринослав,
Миколаїв,
Одеса. Та
незабаром зміни
відбуватимуться
в усіх населених
пунктах

ВИСНОВОК:

4) Яким було життя
українського села

ЗАВДАННЯ

Об'єднайтесь в пари, опрацюйте матеріал п.4 та дайте відповіді на запитання (ст. 12)

**ВАМ
ДОПОМОЖЕ**

Поетичний
уривок та
ілюстрація

ВИСНОВО К:

Недоскона
лі
знаряддя
праці

Низька
врожайніс
ть

ГОЛОД

Кріпосницькі
відносини
гальмували
розвиток
селянського
господарства

Селяни-кріпаки не
були зацікавлені в
кращому
обробітку землі

Адміністративно-
територіальний устрій
українських територій
у складі Австрійської (Австро-
Угорської) імперії

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- **показувати на карті** українські землі в межах Австрійської імперії, визначати межі адміністративних одиниць;
- **встановлювати** хронологічну послідовність подій, унаслідок яких українські землі ввійшли до складу Австрії;
- **витлумачувати і доречно вживати терміни й поняття:** «провінція», «округ», «комітати», «денаціоналізація», «асиміляція»;
- **характеризувати** реформи австрійського уряду та їхнє значення
- **визначати** соціальний і національний склад населення західноукраїнських земель;
- **висловлювати власні міркування** про становище

1
7
7
2

Перший поділ Речі Посполитої. Приєднання Галичини до Австрійської монархії

1
7
7
5

Передача Османською імперією Буковини за Константинопольською конвенцією Австрії

1
7
8
1

Зрівняння в правах греко-католицького духовництва з римо-католицьким

1
7
8
2

Скасування австрійським імператором Йосифом II особистої залежності селян від поміщиків

1
7
8
4

Відкриття Львівського університету

1) Яким був адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Австрійської монархії

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

	Східна Галичина	Північна Буковина	Закарпаття
Час входження	З 1772 року	З 1775 року	З середини 16 ст.
Назва адмін. одиниці	Провінція «Королівство Галичини та Лодомерії»		У складі Угорського королівства. Територія не становила окремої адміністративної одиниці
Адмін. центр	м. Львів	м. Чернівці	
	Поділ на округи (дистрикти)	Окремий округ Буковина у складі «Королівства Галичини та Лодомерії»	Поділена на комітати (жупи)
Органи управління	Губернське правління на чолі з губернатором		Управляли угорські чиновники
	З 1775 р. утворено Галицький становий сейм. Повноваження – без права ухвали рішення	Окружний староста, підзвітний галицькій адміністрації	

2) Що визначало національне та соціальне становище українців у складі Австрійської монархії

- «Королівство Галичини та Лодомерії»
- «Захід»
- (поляки)
- «Схід»
- (українці)

Кордон:
умовно р.
Сян

Релігія

Українці –
греко-
католики

Поляки –
католики

ЗАУВАЖТЕ

Етнічний склад
Східної Галичини

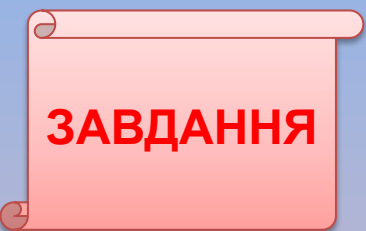
Переважн
о мешкали
в селах

71 % - українці
20,4 % - поляки
майже 10 % - євреї

Мешкали
в містах,
містечках,
селах

В результаті
переселенської
політики
австрійського
уряду
(особливо на
Буковині) з/у
землі
відрізнялись
етнічної
неоднорідністю

3) Якою була політика
австрійського уряду щодо
українців

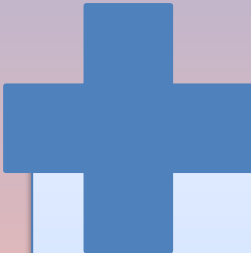

ЗАВДАННЯ

Об'єднайтесь в пари, скориставшись таблицею пригадайте зміст реформ Марії Терезії та Йосифа II дайте відповіді на запитання (ст. 18)

ВИСНОВО

К.

Формування в населення позитивного ставлення до влади – «добрий цісар».

Греко-католицьке духовництво – лояльне монархії Габсбургів.

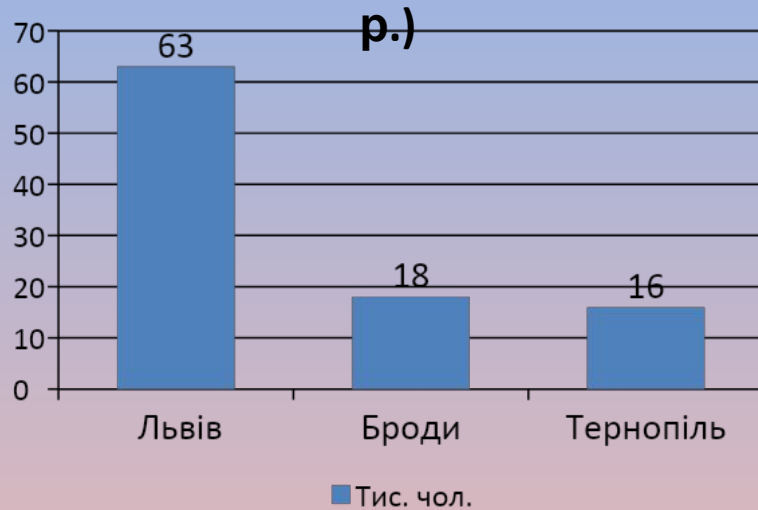
Політика «Розділяй і володарюй».

ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ та **АСИМІЛЯЦІЇ** українського населення.

Краю відводилась роль ринку збуту готової продукції й джерела сировини.

4) Що визначало становище
західноукраїнських міст і сіл

Західноукраїнські міста (1840 р.)

Особливості з/у міст та містечок

- незначна кількість населення
- мало чим відрізнялися від сіл;
- більшість населення займалися землеробством

ЗАВДАННЯ

Об'єднайтесь в пари, опрацюйте історичні джерела і дайте відповіді на запитання (ст. 20-21)

МІСТА

Зміни
в облаштуванні

Європейський
одяг

Промислови
й розвиток

АЛ

СЕЛА

Необлаштовани
й побут

Бідність, погане
харчування

ПРИЧИН

и:
Соціальна
нерівність

Узагальнення

ЗАВДАННЯ

1) Співвіднесіть назви губерній та їхні центри

1	Київська губернія	А	Житомир
2	Подільська губернія	Б	Сімферополь
3	Волинська губернія	В	Київ
4	Таврійська губернія	Г	Катеринослав
5	Катеринославська губернія	Д	Камянець-Подільський
		Е	Чернігів

**ЗАВДАН
НЯ**

2) Уявіть себе в ролі купця, що належить до єврейської громади. Ви вперше вирішили відвезти товар для продажу з рідного міста Проскурова до Харкова.

При нагоді ви плануєте там оселитися і перевезти родину. Оберіть для поїздки можливий найкоротший шлях. Укажіть, які міста та, відповідно губернії будете проїжджати та чи є можливим ваше поселення для постійного проживання в

Харкові

3) «Літературний диктант»
12 запитань, відповідь до кожного положення
перша літера зазначених земель:

**ЗАВДАН
НЯ**

БУКОВИНА

Б

ГАЛИЧИНА

Г

ЗАКАРПАТТЯ

Я

З

4) Висловте власне міркування

ЗАВДАН НЯ

«Серед українців, - зауважив
О. Субтельний, - за іронічним
польським виразом, були лише
хлопи та попи».

Що мав на увазі історик?
Підтвердіть власні міркування
фактами.

Підведення підсумків уроку

«Мої досягнення – мої враження»

Мої досягнення	Мої враження
Навчився (лась) ...	Запам'яталось ...
Дізнався (лась) ...	Сподобалось ...
Зрозумів (ла) ...	Пропоную ...

Дякую за увагу!